

METK

Maaelu
Teadmuskeskus

Keskmise põllumajandustootja majandustulemus 2024

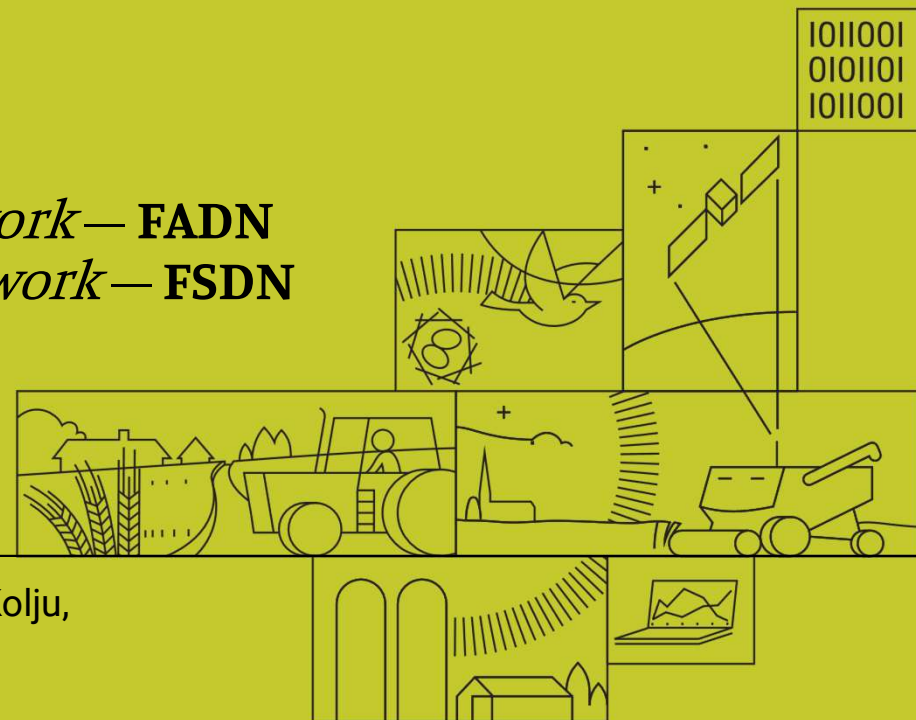
Farm Accauntancy Data Network — **FADN**
Farm Sustainability Data Network — **FSDN**

EESTI
FSDN

Katre Kirt

Maamajanduse
valdkonna juhataja

FSDN meeskond: Anne Varendi, Eduard Matveev, Helle Persitski, Janika Kolju,
Kersti Vill-Sulp, Marek Kärner, Urve Kaio

Põllumajanduse kestlikkuse andmevõrk on loodud, et:

- **KOGUDA** ja **ANALÜÜSIDA** põllumajandusettevõtte majandus-, keskkonna- ja sotsiaalseid andmeid
- **TAGADA** ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) kujundajatele vajalikud **ANDMED**, eelkõige ÜPP mõju hindamiseks;
- **AIDATA** hinnata põllumajanduse kestlikkusega seotud **lisaaspekte** (laiemad teemad kui ÜPP)

Maaelu
Teadmuskeskus

Olulised reeglid ja põhimõtted

Peamine õiguslik
raamistik:

[Määrus \(EÜ\)
1217/2009](#)

[Määrus \(EL\)
2024/2746](#)

[ELÜPS § 105](#)

Vabatahtlik osalus:

- Sõlmime koostöölepingu, sh võimalus anda nõusolek teiste registrite (PRIA, PTA) andmete taaskasutamiseks

Andmekaitse:

Edastame andmeid vaid anonüümitult

- Teadustöö eesmärgil vaid konfidentsiaalsuslepingu alusel
- Euroopa Komisjonile selleks ette nähtud turvatud keskkonnas (RICA-1)

Andmete kasutus:

- **Ainult** ettenähtud eesmärgil
- Liikmesriik ega Euroopa Komisjon **EI TOHI** kasutada andmeid kontrollide tegemiseks ega maksustamise otstarbel

METK

Maaelu
Teadmuskeskus

EESTI
FSDN

**Põllumajanduse
struktuuriuuring,
2023**

Üldkogum 2023.
aastal

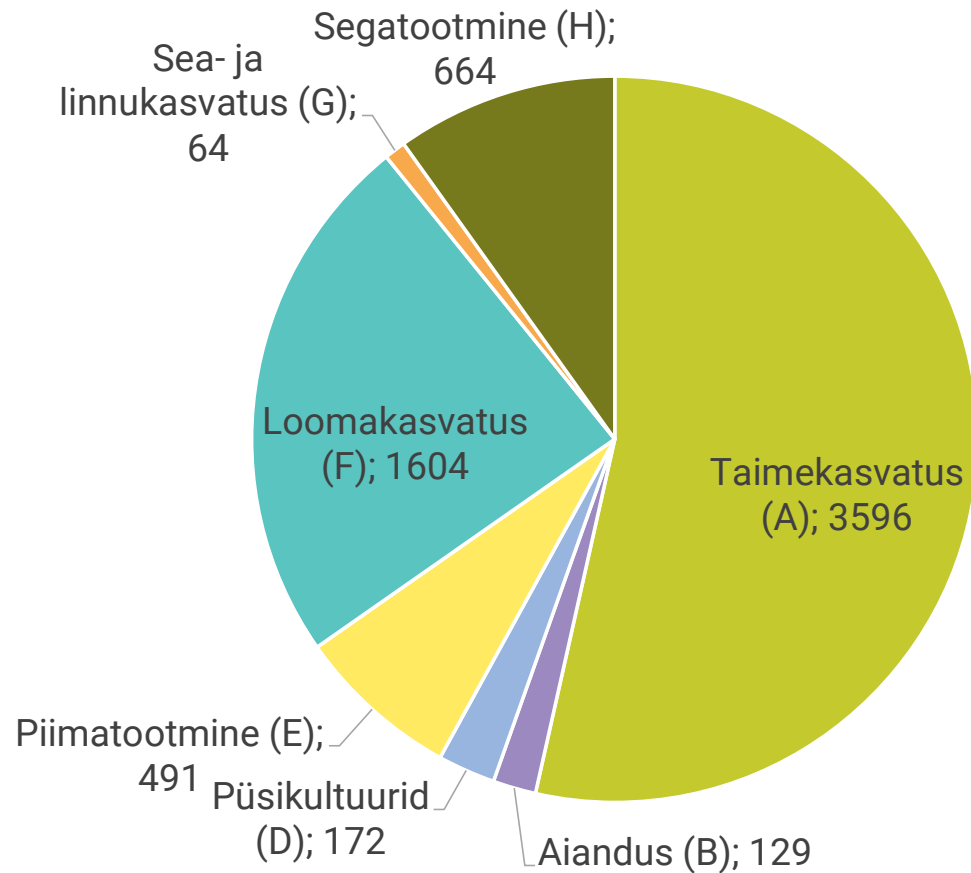
6720

põllumajanduslikku
majapidamist, kelle
majanduslik suurus
on vähemalt 4000
eurot

7 peamist ja 21
detailsemat
tootmistüüpi

FSDN üldkogum – keda andmed esindavad?

Allikas: Statistikaamet

Kuidas jagunevad üldkogumi ettevõtted tootmistüüpides majandusliku suuruse järgi?

48%

üldkogumist moodustavad väikesed tootjad

2024. aastal **607**

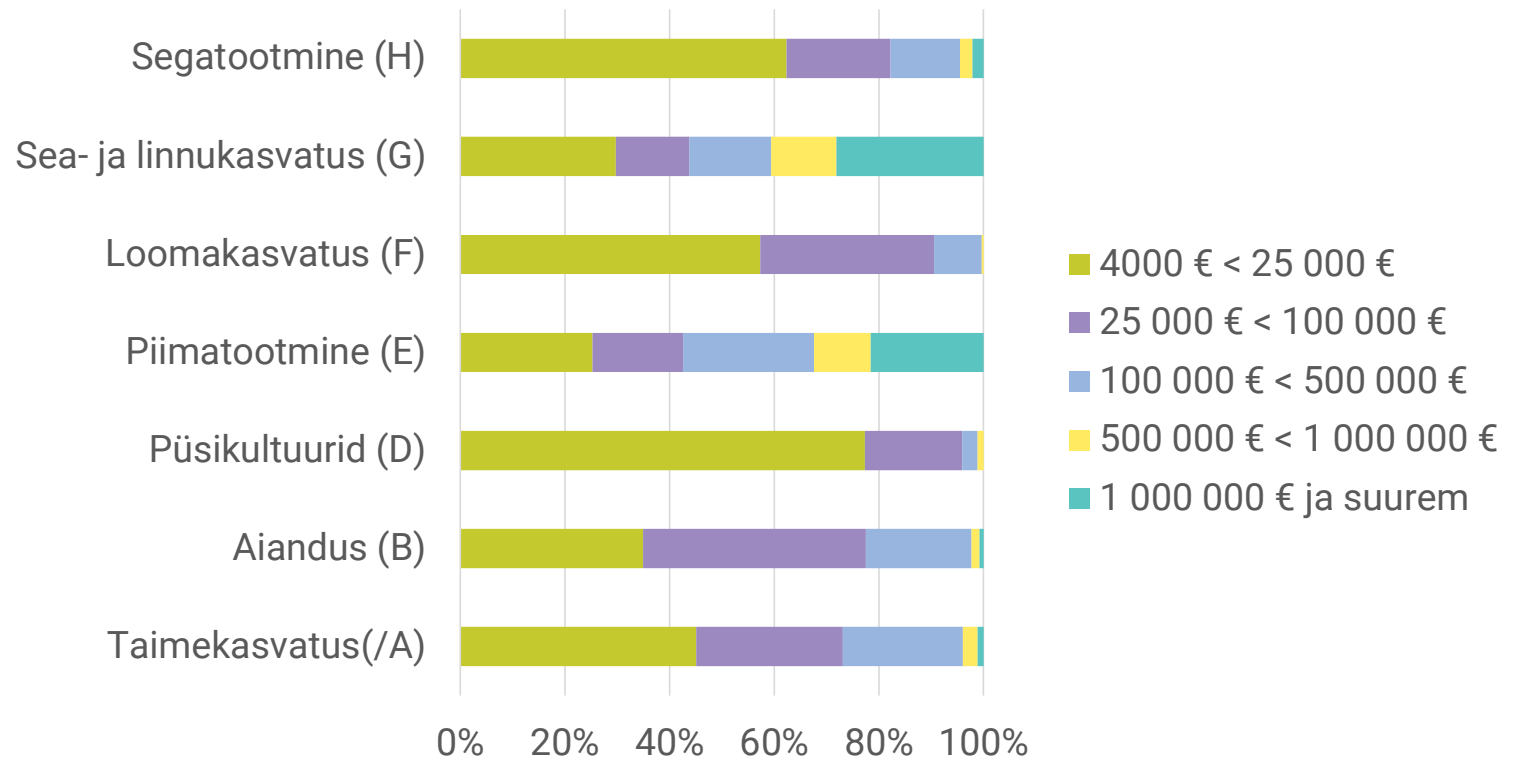
295 (49%) FIE

312 (51%) juriidilised isikud

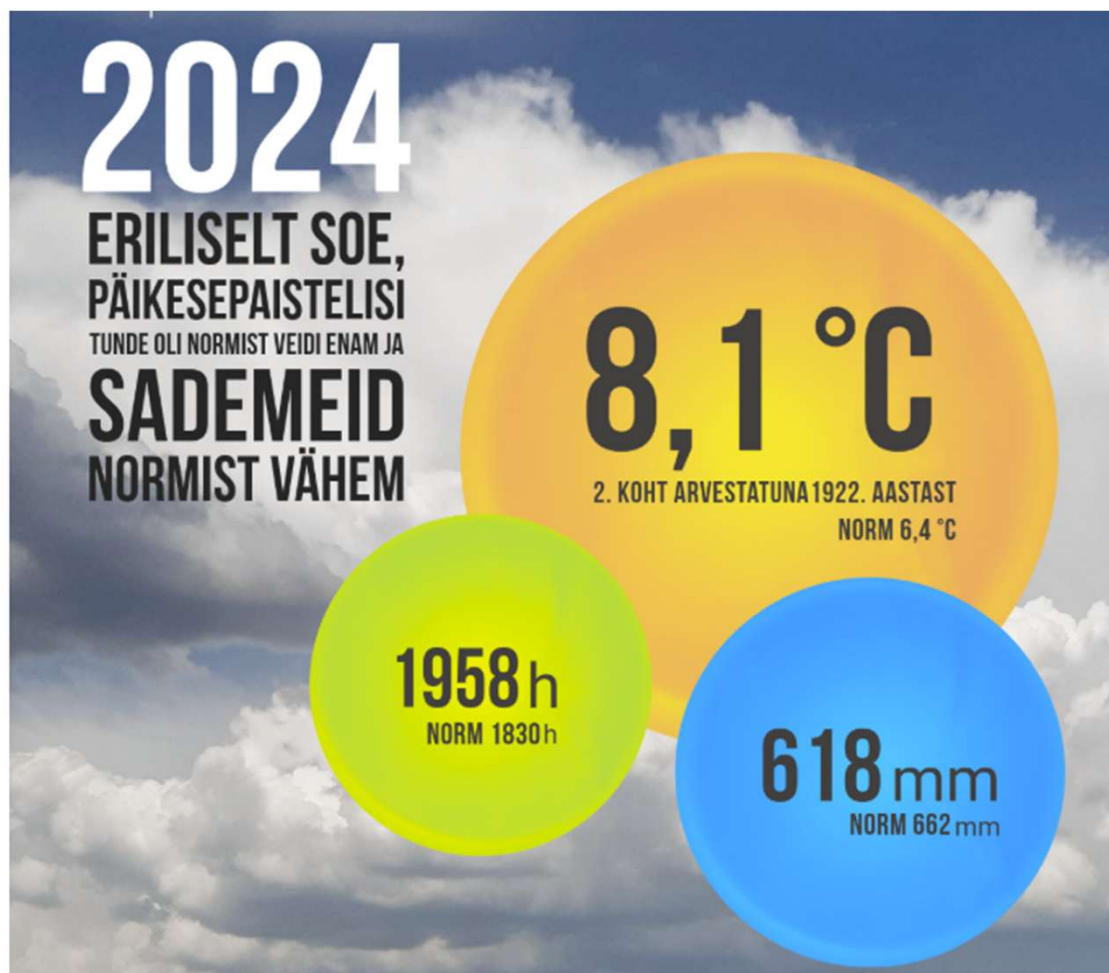
168 (28%) mahetootjad

Valimi täituvus

92,2%

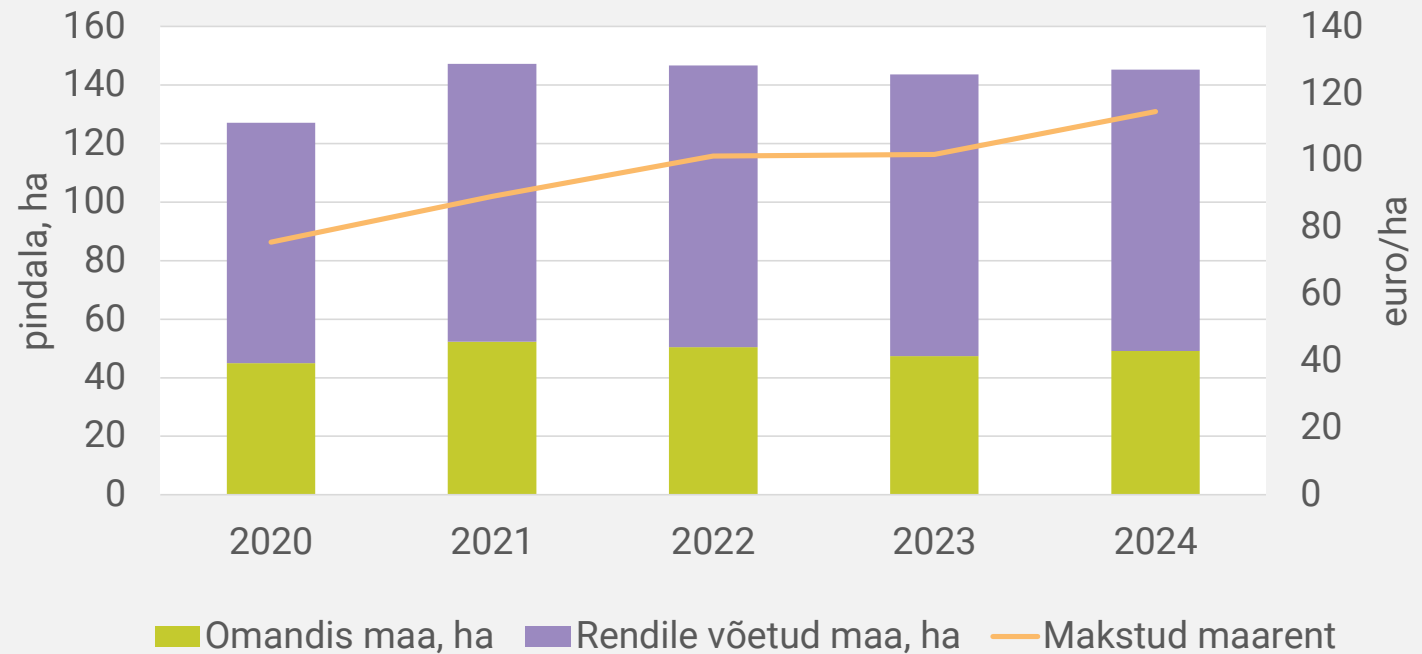
2024. aasta kontekst

Allikas: Keskkonnaagentuur

Omandis ja rendile võetud maa, 2024

Keskmise
põllumajandustootja
kasutatav
põllumajandusmaa
145,3 ha
millest rendimaa
osakaal oli **66%.**

Maaelu
Teadmuskeskus

Väikseim maakasutus
on aianduses (B),
suurim
taimekasvatuses (A)

Tavatootmises:

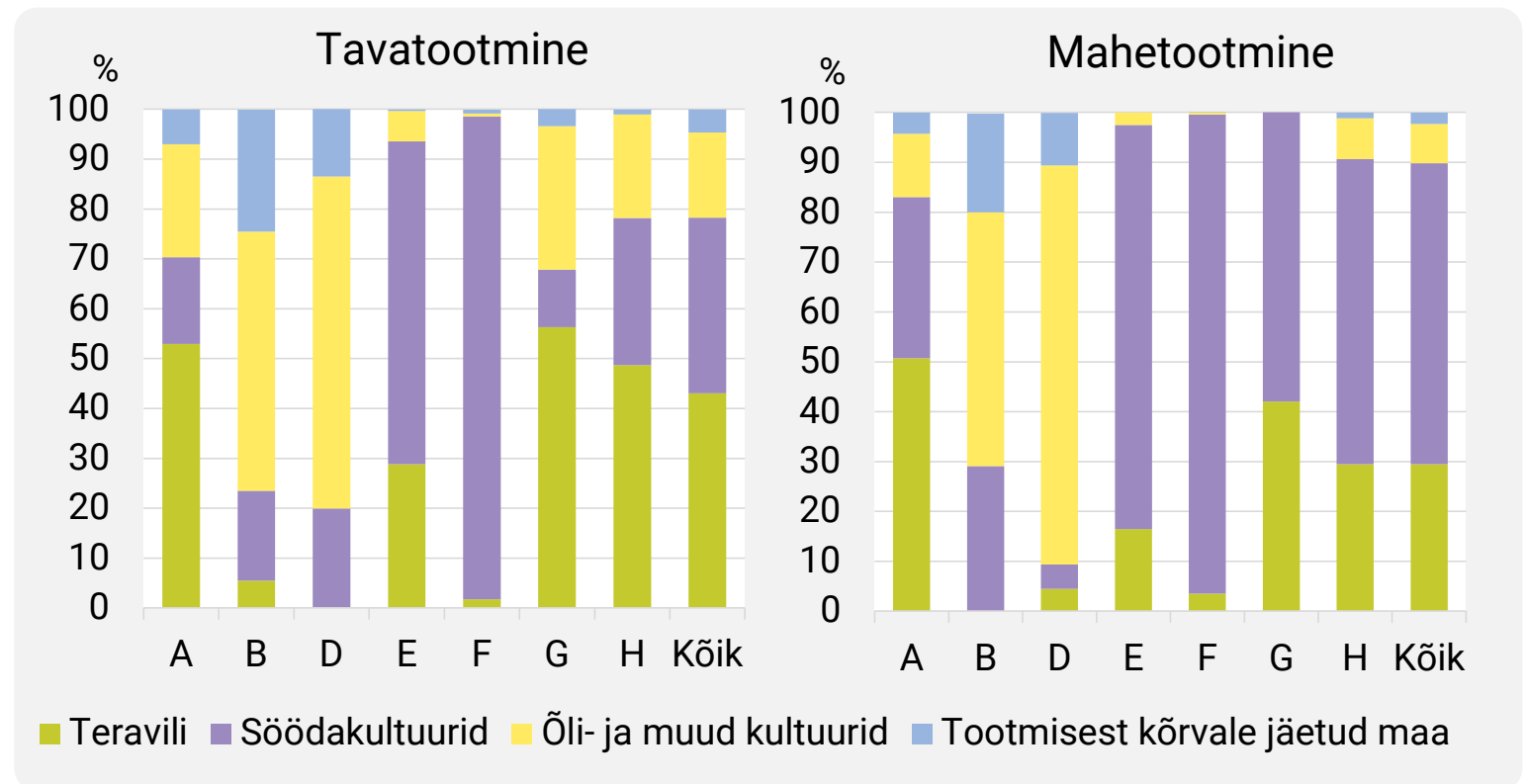
8-164 ha millest
rendimaa osakaal oli
52-68%

Mahetootmises:

7-145 ha millest
rendimaa osakaal oli
üle 61%

Maakasutus, 2024

Taimekasvatus (A), aiandus (B), püsilikultuurid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus v.a piimatootmine (F), sea- ja linnukasvatus (G), segatootmine (H)

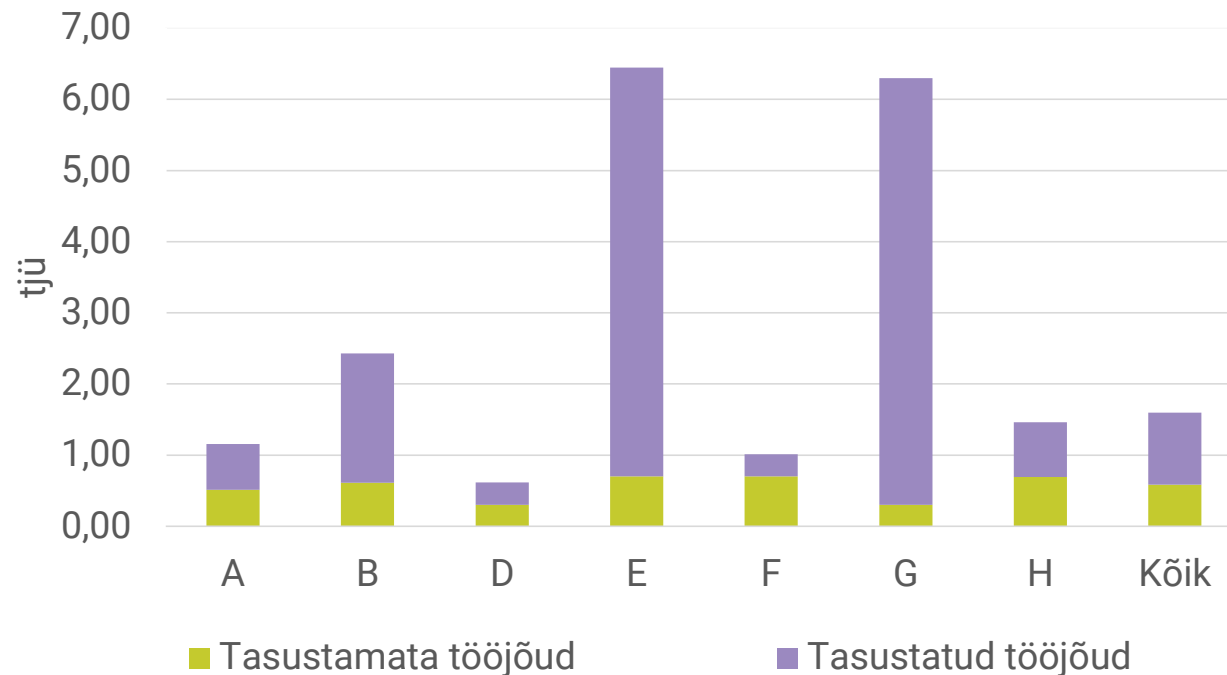
Maaelu
Teadmuskeskus

Keskmise
põllumajandustootja
ettevõttes tehakse
aastas **tasustatud**
tööd 2229 tundi
ja tasustamata tööd
1296 tundi.

Keskmine tööjõukulu
tü kohta suurenes
2024. aastal 5%
Tasustatud tü arv
oluliselt ei muutunud.

Tööjõud, 2024

Taimakasvatus (A), aiandus (B), püsilikultuurid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus v.a piimatootmine (F), sea- ja linnukasvatus (G), segatootmine (H)

Kogutoodang ja toetused (v.a investeeringutele), 2020-2024

Keskmiselt 2024:

Taimakasvatustoodangu väärtus

36%

Loomakasvatustoodangu väärtus

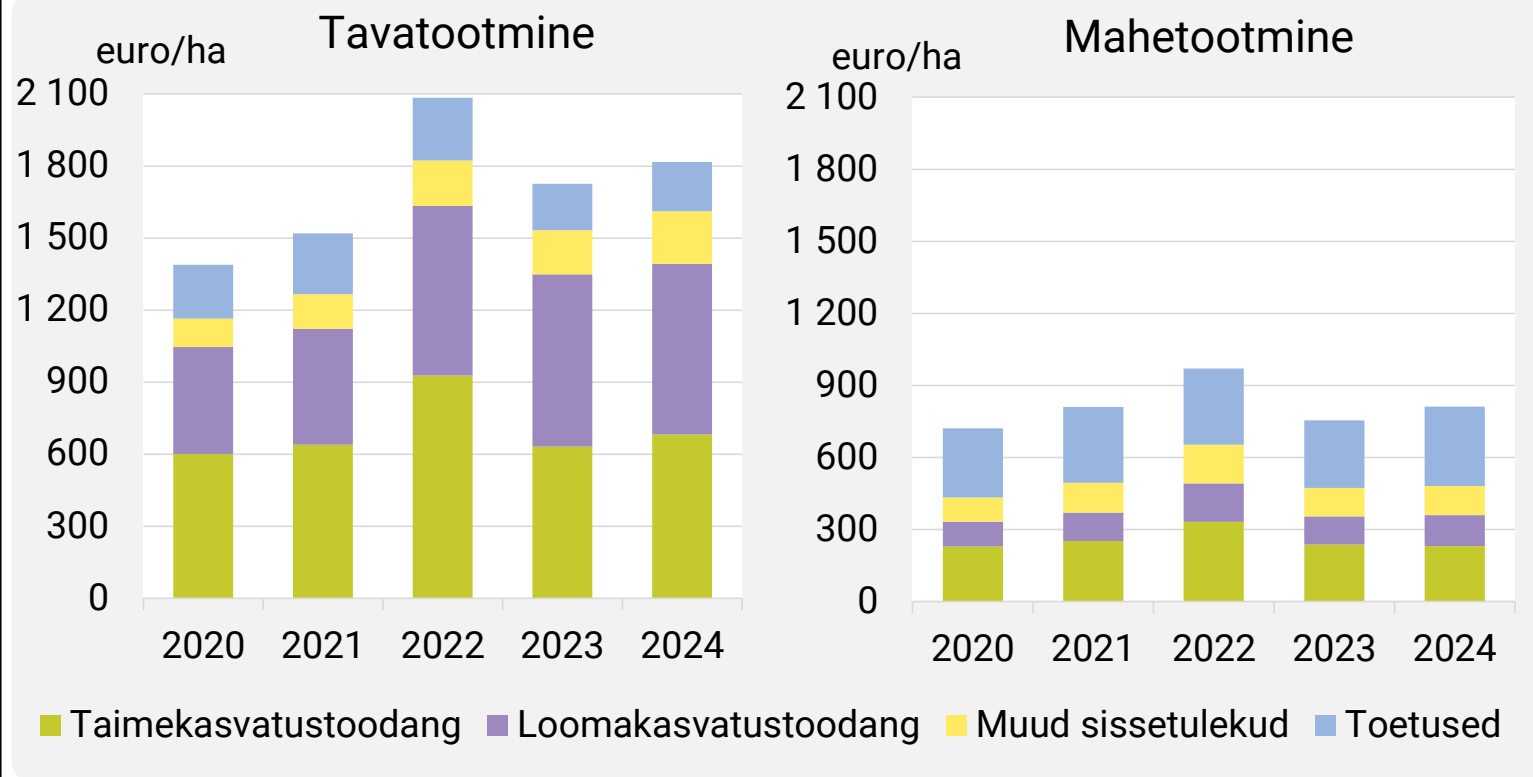
36%

Muu tulutoov tegevus

12%

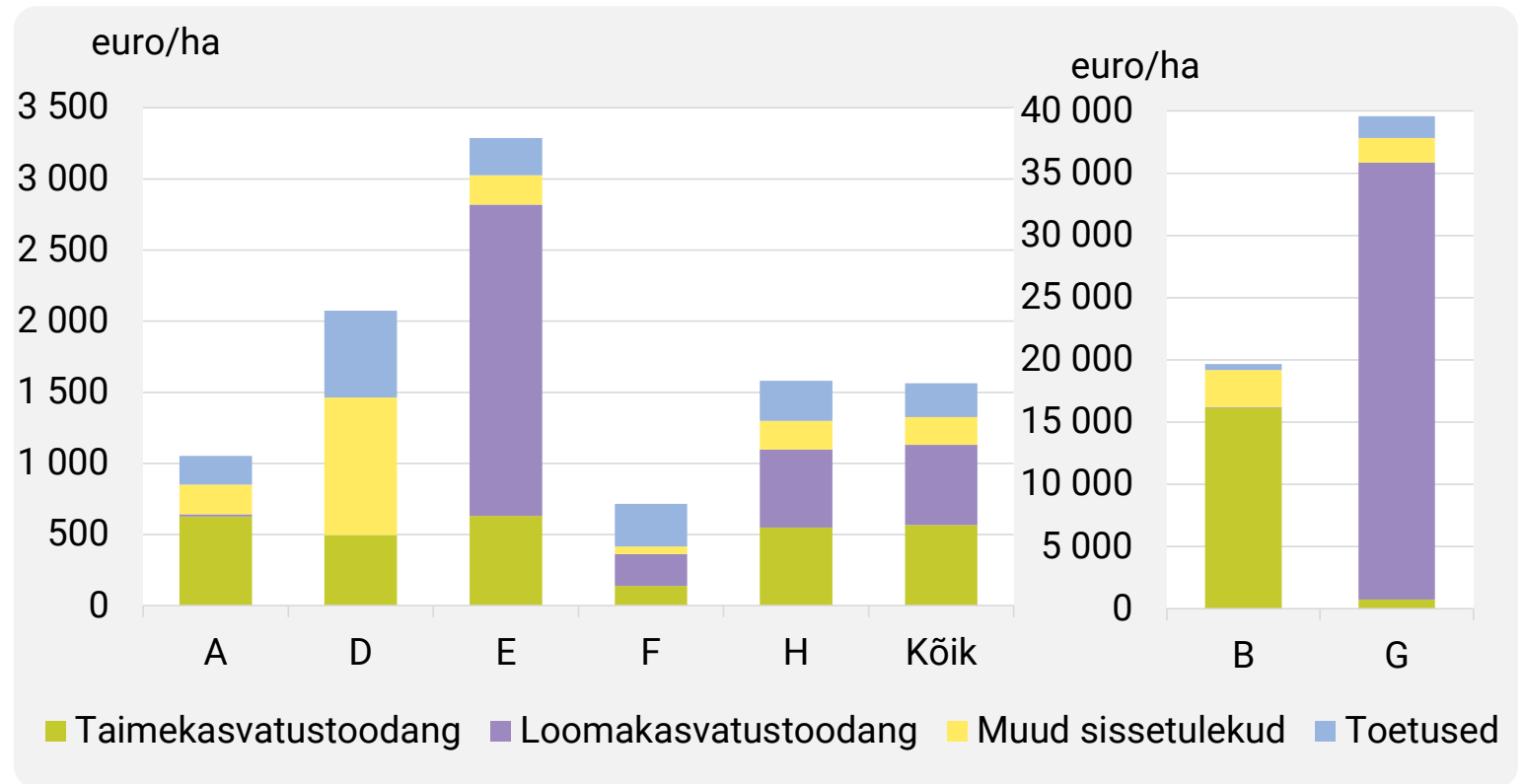
Toetused (va
investeeringutele)

15%

Kogutoodang ja toetused (v.a investeeringutele) tootmistüüpides, 2024

Aianduse ning sea- ja linnukasvatuse tootmistüübi ettevõtteid eristavad teistest kõrge kogutoodangu väärtusega hektari kohta

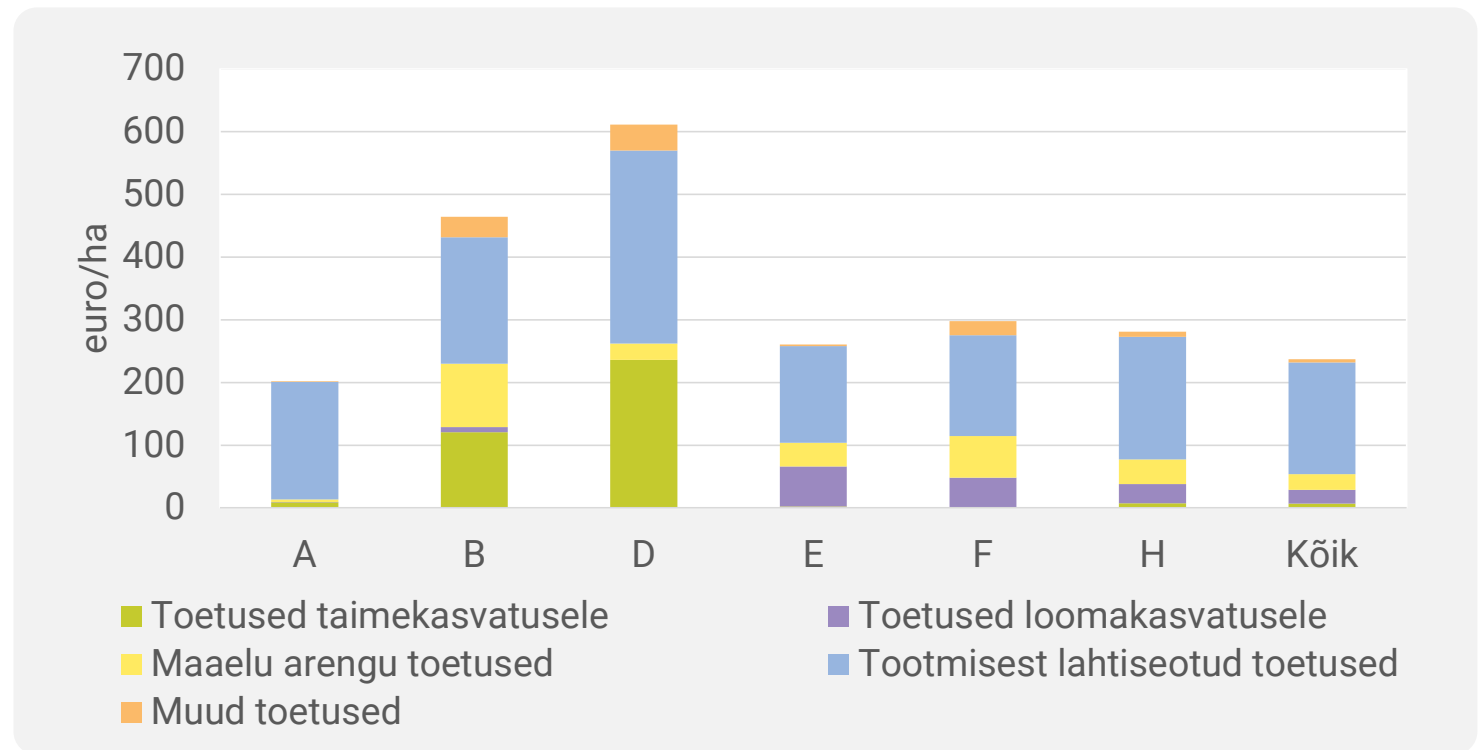

Taimekasvatus (A), aiandus (B), püsiluhtuurid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus v.a piimatootmine (F), sea- ja linnukasvatus (G), segatootmine (H)

Põllumajandustootjad
said toetusi (v.a
investeeringutele)
keskmiselt

237 euro/ha

Toetuste (v.a investeeringutele) struktuur, 2024

Taimekasvatus (A), aiandus (B), püsikultuurid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus v.a piimatootmine (F), segatootmine (H)

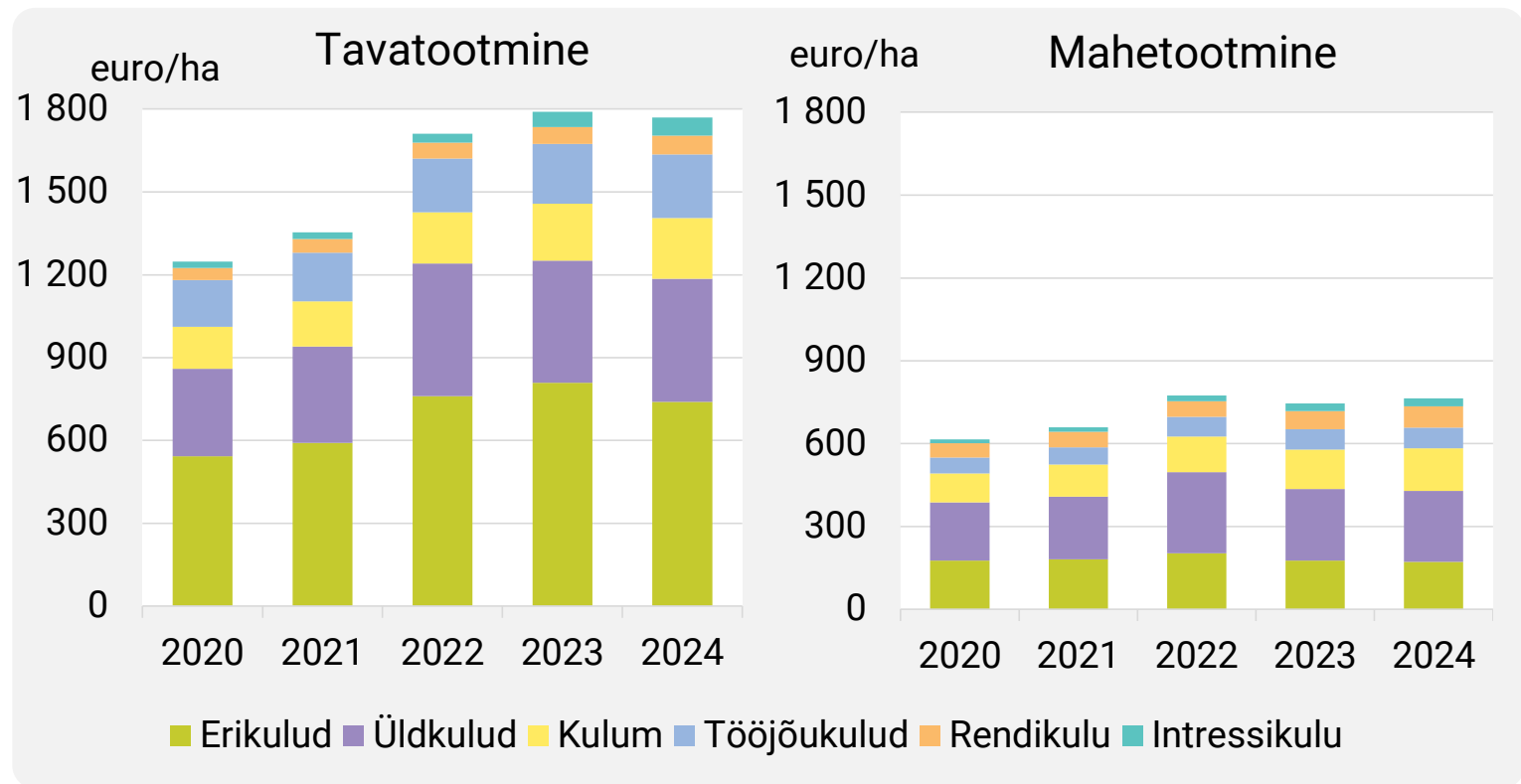
Kogukulud, 2020-2024

Kogukulud on
tavatootmises

1777 €/ha

Kogukulud on
mahetootmises

773 €/ha

Kogukulud tootmistüüpides, 2024

Keskmise

põllumajandustootja
kulude struktuuris on

Erikulud ~39%

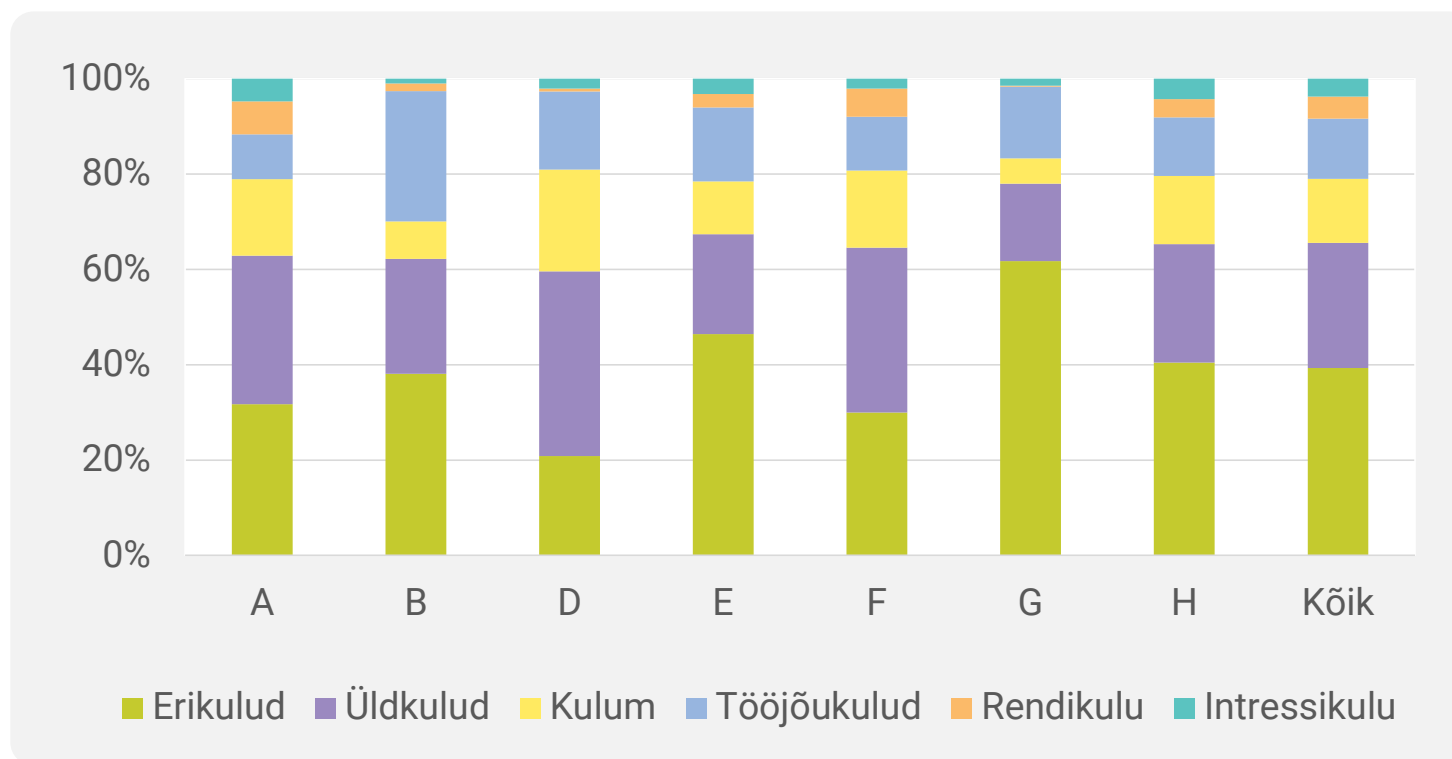
Üldkulud ~26%

Kulum ~13%

Tööjõukulud ~13%

Intressikulud ~4%

Rendikulud ~4,6%

Taimakasvatus (A), aiandus (B), püsiluhtuurid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus v.a piimatootmine (F), sea- ja linnukasvatus (G), segatootmine (H)

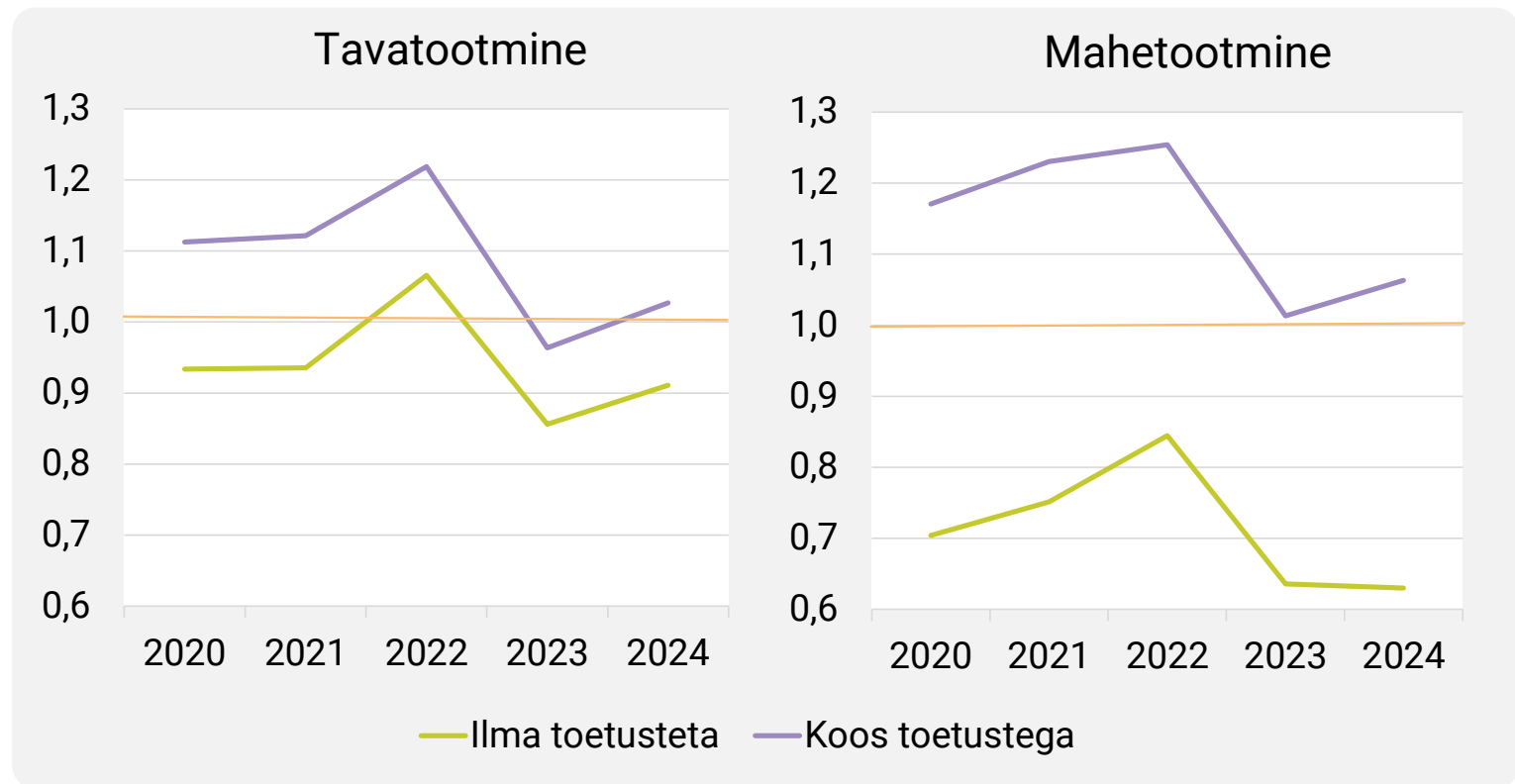
Kogutoodangu suhe kogukuludesse, 2020-2024

Keskmise
põllumajandustootja
kogutoodangu ja
kogukulude suhe oli

0,87

Toetusi (va
investeeringutele)
arvestades

1,03

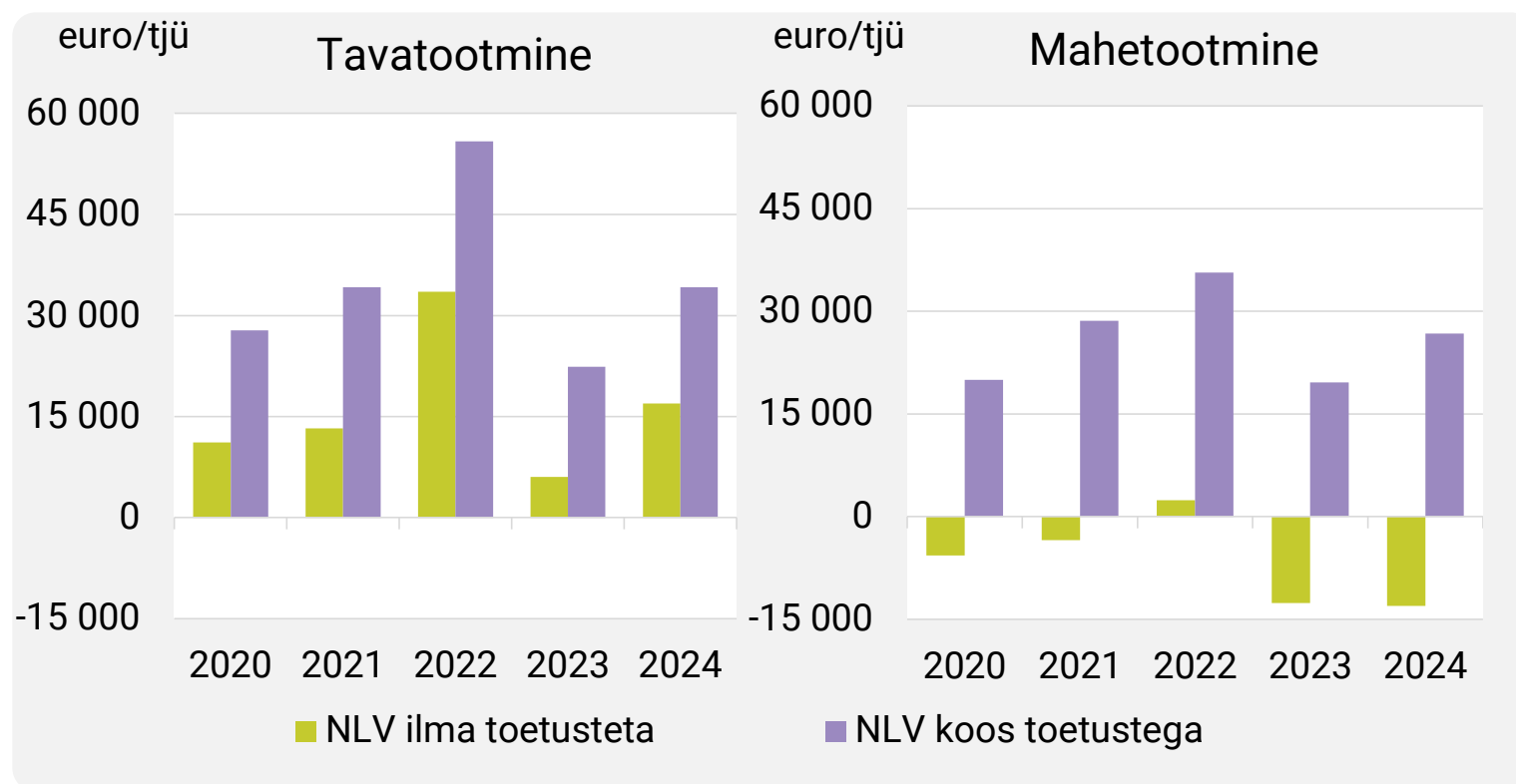
Netolisandväärtus tööjõu aastaühiku kohta, 2020-2024

Keskmine
põllumajandustootja
netolisandväärtus
tööjõu aastaühiku
kohta

32 783 €/tjü

sh toetusi (va
investeeringutele)

66%

Tootmistüübid ja tootmisviis, NLV/tjü, 2024

Tavatootmises on
keskmine NLV/tjü

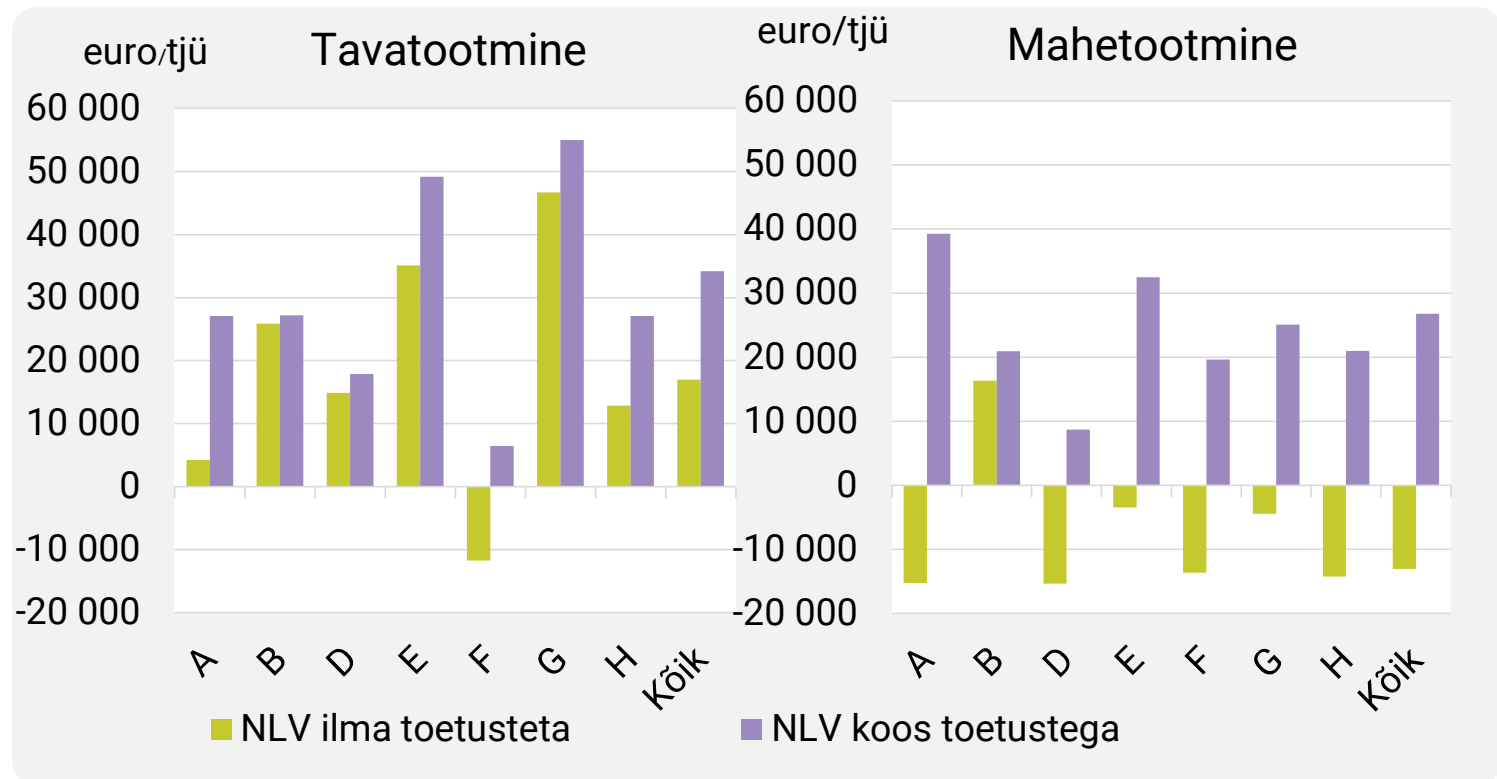
34 210 eurot

sh 50% toetusi (v.a
investeeringutele)

Mahetootmises on
keskmine NLV/tjü

26 768 eurot

Ilma toetusteta (v.a
investeeringutele)
negatiivne

Taimakasvatus (A), aiandus (B), püsikultuurid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus v.a piimatootmine (F), sea- ja linnukasvatus (G), segatootmine (H)

Netolisandväärtus tööjõu aastaühiku kohta tootmis- tüüpide ja majandusliku suuruse gruppide lõikes, 2024

Keskmiselt kõrgeima
tööjõutootlikkusega
sea- ja linnukasvatus
(G)

Madalaima
tööjõutootlikkusega
loomakasvatuse (F)
ja püsikultuuride (D)
tootmistüübid

	Majandusliku suuruse klass, tuhat eurot						
Tüüp	4-8	8-25	25-50	50-100	100-500	500-...	Kõik
A	4 726	2 776	22 367	16 244	37 395	46 863	29 022
B	14 091		28 530		37 450		26 547
D	13 302		9 660				12 261
E	8 559				28 148	54 447	48 391
F	1 835	2 089	6 442	18 654	34 715		13 550
G	24 286				38 495	60 182	54 735
H	2 378	10 977	9 258	18 076	35 234	39 196	25 379
Kõik	4 415	4 287	14 352	17 707	35 605	51 805	32 783

Tootmistüüpide panus loodavasse lisandväärtusesse, 2020-2024

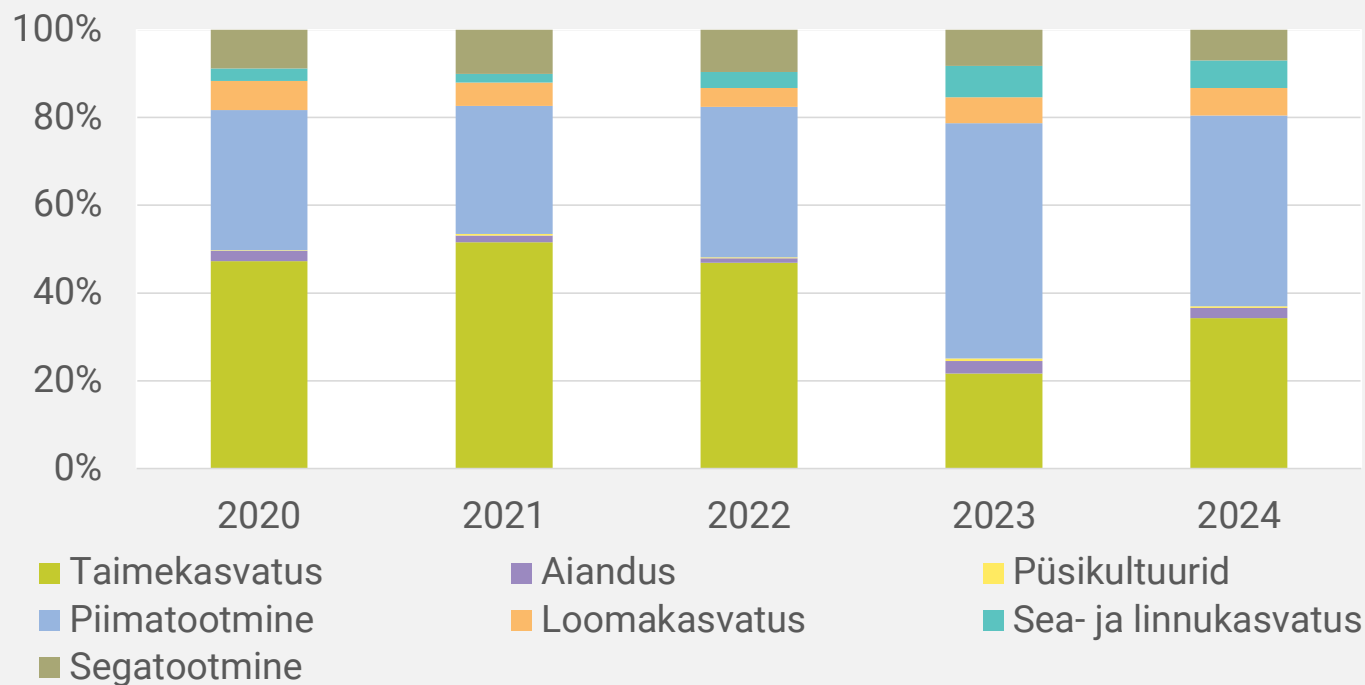
Taimekasvatuse (A)
ja piimatootmise (E)
osakaalude
positsioonid on
vahetunud

61% (E+A)

majapidamistest
loovad

üle 75% kogu

põllumajandussektori
lisandväärtusest

Taimekasvatus (A), aiandus (B), püsikultuurid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus v.a piimatootmine (F), sea- ja linnukasvatus (G), segatootmine (H)

Maaelu
Teadmuskeskus

Kapitalistruktuur 31.12.2024

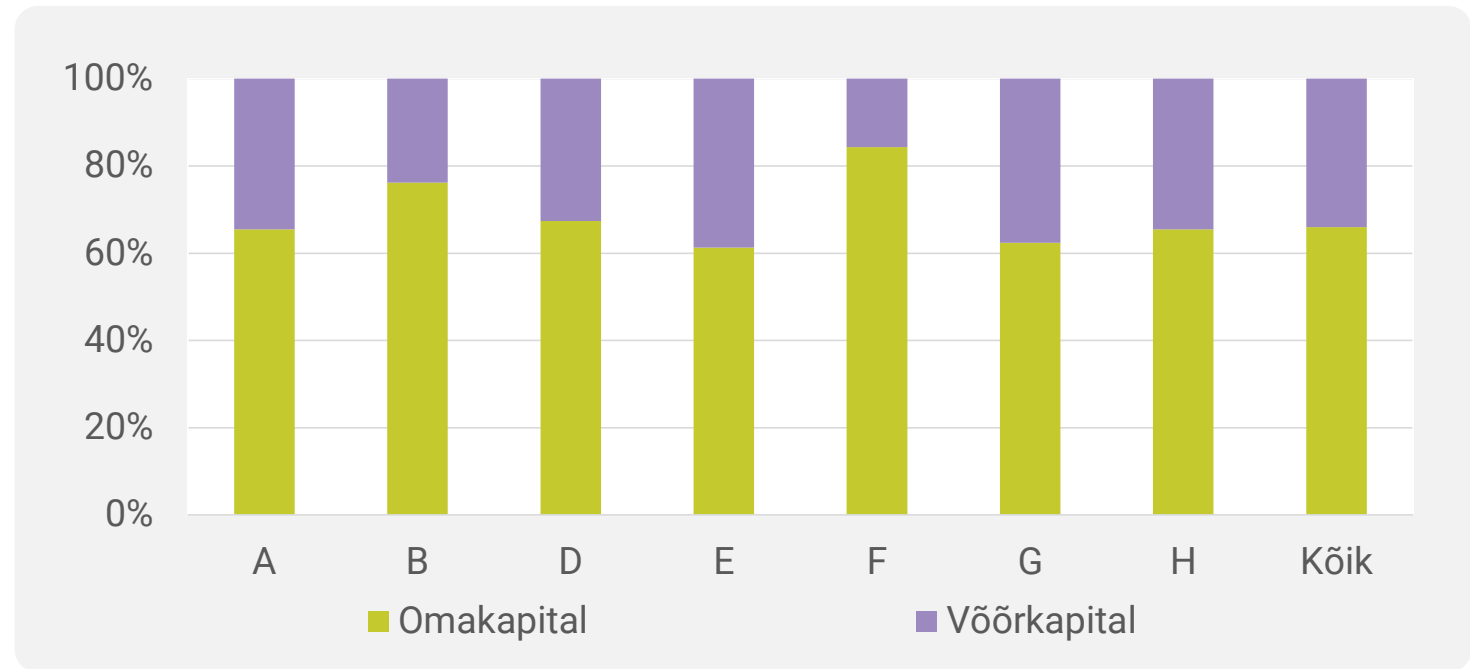
Keskmise
põllumajandustootja
võlakordaja on

0,34

Majandusliku
suuruse suurenedes
võlakordaja suureneb

Brutoinvesteeringute
suhe kulumisse oli
keskmiselt

1,35

Taimakasvatus (A), aiandus (B), püsiluhtuurid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus v.a piimatootmine (F), sea- ja linnukasvatus (G), segatootmine (H)

Majanduslik jätkusuutlikkus, metoodika

Grupp 1

- $\text{Kogutoodang} + \text{toetused} > \text{kulud kokku} + \text{oma tööjõu, maa ja kapitali alternatiivtulu}$

Grupp 2

- $\text{Kogutoodang} + \text{toetused} > \text{kulud kokku}$

Grupp 3

- $\text{Kogutoodang} + \text{toetused} > \text{vahetarbimise ja väliste tegurite kulud}$

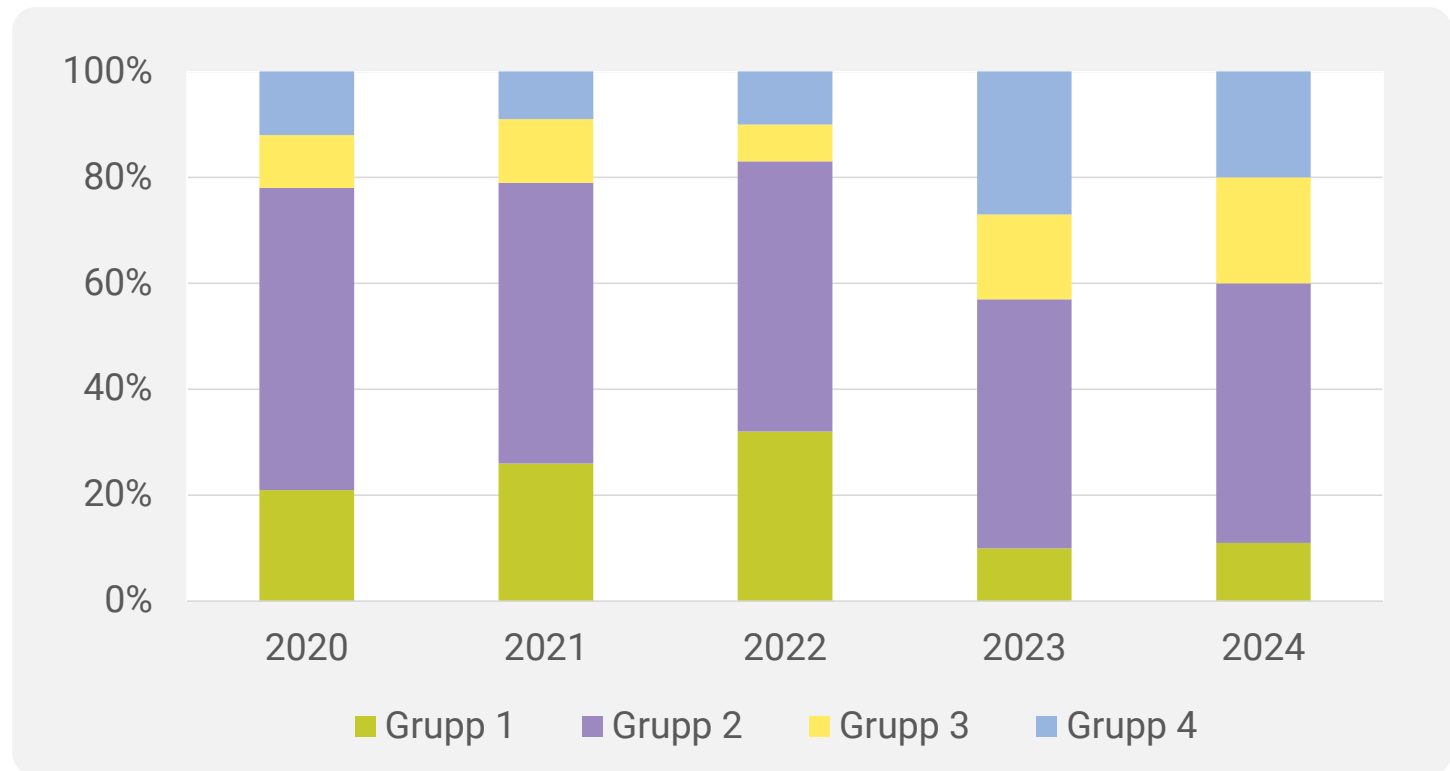
Grupp 4

- $\text{Kogutoodang} + \text{toetused} < \text{vahetarbimise ja väliste tegurite kulu}$

Alternatiivtulu hinnangu eeldused	2020	2021	2022	2023	2024
Töötasu (k.a sotsiaalmaks) tasustatud tööjõule tunnis, eurot	9,07	9,71	11,03	11,9	12,46
Kasutatava põllumajandusmaa hektari rendihind, eurot	76	89	101	102	115
Laenude intressimäär, %	2,83%	2,75%	3,44%	6,14%	7,01%

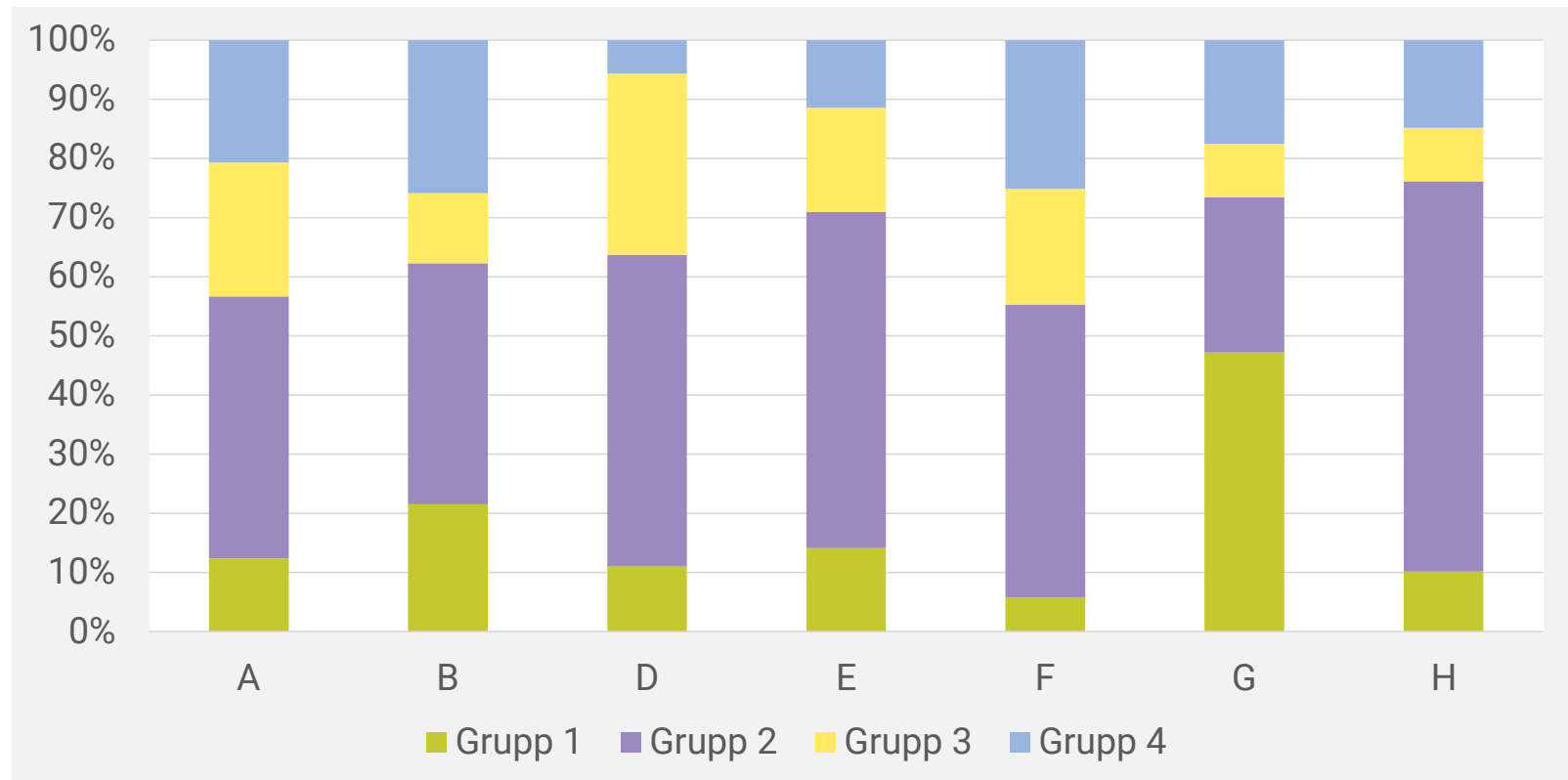
Majanduslik jätkusuutlikkus, 2020-2024

Jätkusuutlikemate ettevõtete osakaal on alates 2023. aastast vähenenud

Tootmistüüpide jaotus jätkusuutlikkuse gruppidesse, 2024

Segatootmise (H),
piimatootmise (E)
ning sea- ja
linnukasvatuse (G)
ettevõtetest oli
suurim osa pigem
jätkusuutlike
gruppides 1 ja 2

Taimakasvatus (A), aiandus (B), püsiluhtuurid (D), piimatootmine (E), loomakasvatus v.a piimatootmine (F), sea- ja linnukasvatus (G), segatootmine (H)

Standardtulemused ja kogumik on METK kodulehel avaldatud

Plaanis faktilehed:

Statistiline ülevaade
2020-2024
Võrdlus keskmisega

Majanduslik
jätkusuutlikkus

Kuu	Tootmistüüp
Jaanuar	Piimatootmine
Veebruar	Loomakasvatus (va piimatootmine)
Märts	Sea- ja linnukasvatus
Aprill	Taimakasvatus, Aiandus, Püsiluhtuurid
Mai	Segatootmine

[Põllumajandusliku kestlikkuse andmevõrk \(FSDN\) | Maaelu
Teadmuskeskus](#)

EL tasemel andmed on leitavad siin: [Farm structure and economics](#)
Kui soovid oma ettevõtte andmeid võrrelda keskmisega kliki siia: [MyFSDN](#)

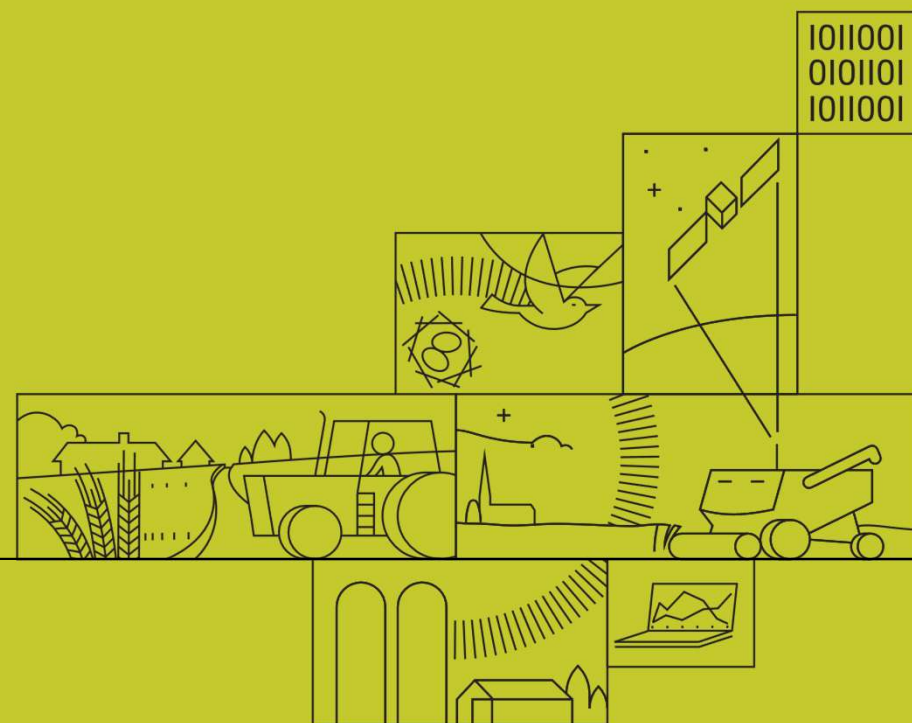
METK

Maaelu
Teadmuskeskus

Julget andmete kasutamist!

katre.kirt@metk.agri.ee

fadn@agri.metk.ee

METIK

Maaelu
Teadmuskeskus

Muutuvas keskkonnas peab andmekorje muutuma

Katre Kirt

Maamajanduse
valdkonna juhataja

Uued vajadused

Euroopa Rohelepe

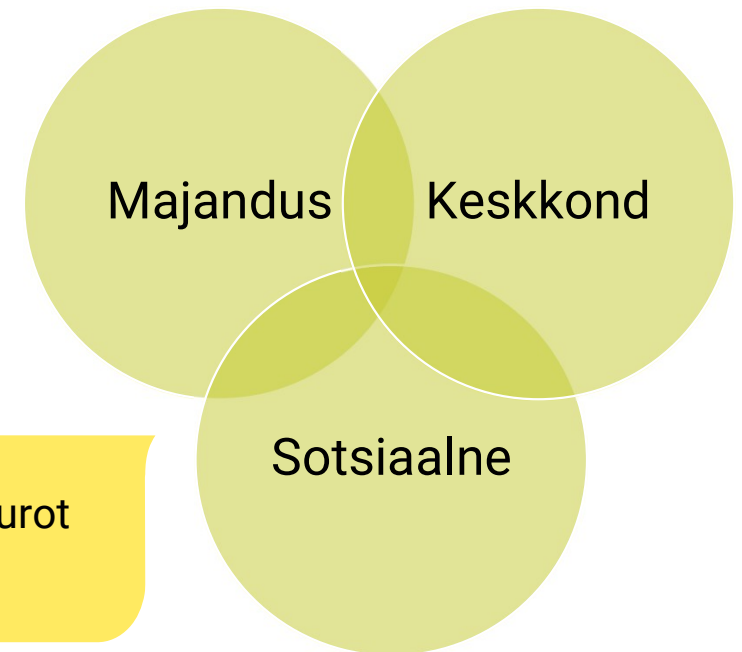
Strateegia „Talust
Taldrikule“

Strateegiakava 2023-2027

MFF 2028+ ettepanek

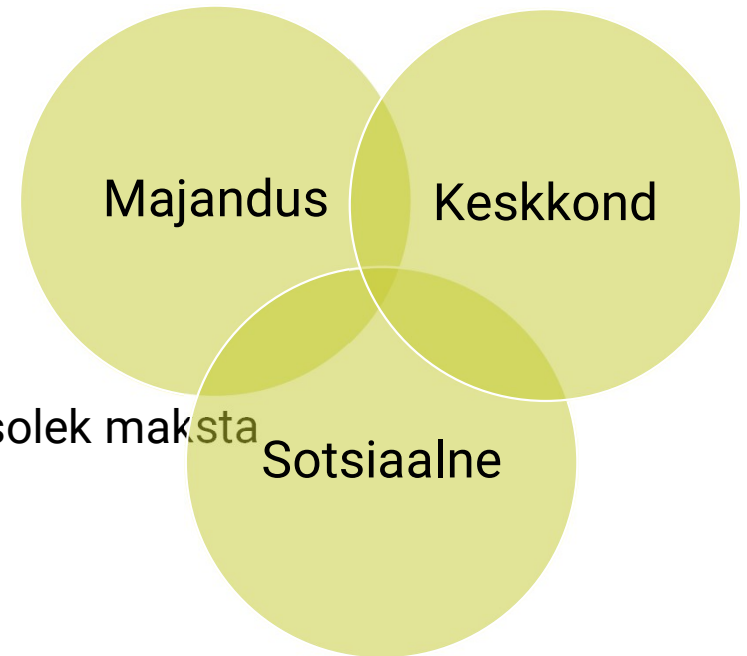
- Euroopa Liidu ressurssitõhusus ja konkurentsivõime tõstmine
- Kliimaneutraalsuse saavutamine
- Põllumajandustootjate jätkusuutlikkuse tagamine
- Bioloogilise mitmekesisuse tagamine
- Ökosüsteemide kaitsmine
- Loomade heaolu
- Toetuste tulemuslik kasutus
- Digitaliseerimine
- Toidu raiskamine
- Innovatsioon
-

1 589 390 000 eurot
(2028-2034)

Samal ajal muutub kontekst

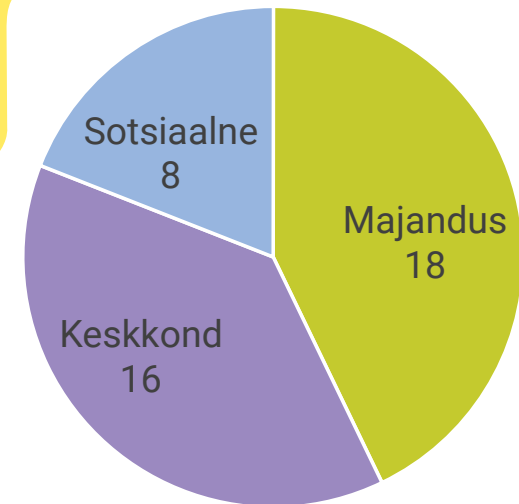
- Põllumajanduslike majapidamiste arvu vähenemine
- Loomakasvatuse tugev kontsentreerumine (piimatootmine, sea- ja linnukasvatus)
- Mahemaa laienemine
- Sagenevad erakorralised ilmastikuolud
- Ebakindlus turgudel
- Sisendihindade tõus
- Laenuraha kallinemine
- Bioringmajanduse rakendamine
- Toidujulgeolek, tarbijaootused ja valmisolek maksta
- Riigi võetud kohustused seos kliima- ja keskkonnaalaste eesmärkidega
-

Vajadustele vastamiseks lepiti kokku

TEEMAD, millele seada fookus
Valim koostatakse majandusnäitajaid arvesse võttes

Üleminekuaeg **2026-2028**

Kaasaegsed andmete kogumise põhimõtted

Kogu üks kord ja kasuta mitu korda

Ühenda teiste registrite andmetega

Mudelda kui võimalik

Maaelu
Teadmuskeskus

FSDN teemad

Üldandmed põllumajandusliku majapidamise kohta	Põllumajandustavad	Tööjõud
Valduse liik	Mulla majandamine	Haridus
Varad ja investeeringud	Toitainete kasutus ja majandamine	Sooline tasakaal
Kvoodid ja muud õigused	Süsinikku siduv põllumajandus	Töötingimused
Võlad ja laenud	Kasvuhoonegaaside heide ja sidumine	Sotsiaalne kaasamine
Käibemaks	Õhusaaste	Sotsiaalkindlustus
Sisendid	Veekasutus ja -majandus	Taristu ja esmased teenused
Maakasutus ja põllumajanduskultuurid	Taimekaitse kasutamine	Põlvkondade vahetus
Loomakasvatus	Antimikroobikumide kasutamine	
Loomsed saadused ja loomadega seotud teenused	Loomade heaolu	
Turgude lõimimine	Elurikkus	
Kvaliteetsed tooted – geograafilised tähised	Mahepõllumajandus	
Tootjaorganisatsioonide liikmesus	Sertifitseerimiskavad	
Riskijuhtimine	Energiatarbimine ja -tootmine	
Innovatsioon ja digiüleminek	Toidukadu esmatootmise tasandil	
Muu põllumajandusliku majapidamisega seotud tulutoov tegevus	Jäätmekäitlus	
Toetused		
Väljaspool põllumajandusettevõtet saadava tulu kavandatud osakaal		

Uus 2026: majandusteemad

MIKS?

Osalemine ühisfondides (*mutual funds*) -
riskijuhtimise analüüs

Kahjude hüvitamine

erakorralised toetused, kindlustusmaksed, riskijuhtimise ja
sissetulekute analüüs

Turgude lõimumine

Tootja positsioon tarneahelas, lepingulised suhted,
riskijuhtimise ja turujõu analüüs

Uus 2026: keskkonnateemad

Keskkonnavalased sertifitseerimissüsteemid – erinevate sertifitseeritud tootmispraktikate omavaheline majandus ja jätkusuutlikkuse võrdlus, innovatsiooni rakendamine

Mahetootmine (loomad, pinnad, alustamise aeg, üleminek) – Mahetootmise majandusnäitajate täpsem seire ja mõjude hindamine

Maastikuelementide olemasolu – bioloogiline mitmekesisus

Sisendite päritolu (taastuv, fossiilne) – Ressurssi kasutus, sisendite hinnad, mõju tootmiskuludele

Sõnniku ladustamine (hoidlatüübid) – kasvuhoonegaaside heite arvutused

MIKS?

Põllumajandustavad – erinevad tootmispraktikad, vee- ja mullakaitse, ressurssi kasutus, kasvuhoonegaaside heite arvutused, C-sidumine

Loomade välitingimustes veedetud aeg – karjatamine, juurdepääs jalutusaedadele. Loomade heaoluga seotud analüüsid, ka KHG heite arvutused

Pidamisala tüüp – kasvuhoonegaaside heite arvutuste algandmed, sõnniku teke

Loomade hädatapud – loomade heaoluga seotud analüüsid

Uus 2026: sotsiaalsed teemad

MIKS?

Sotsiaalne kaasamine - sotsiaalne põllumajandus on põllumajandusressursside ja põllumajandusettevõtte looduskeskkonna kasutamine haavatavatele inimestele (eakad, puuetega inimesed jne) hooldus-ja sotsiaalteenuste pakkumiseks

Mobiilne andmeside –
Digitaliseerimisega seotud analüüsid

Põlvkondade vahetus –
Põllumajandusliku majapidamise juhi/omaniku plaanid ettevõtte üle andmiseks

Koosseisuvälised töötajad –
Töötajate ja tööjõukuludega seonduvad analüüsid (renditöölised)

Tööjõu sugu –
sooline tasakaal

Põllumajandusliku majapidamise juhi **õigus pensionile** –
sotsiaalsed tagatised, põlvkondade vahetus

Tööohutus –
Ohuplaanide olemasolu, registreeritud tööõnnetused

Maaelu
Teadmuskeskus

Meie koostööpartnerid andmete taaskasutamisel

PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE
JA INFORMATSIOONI AMET

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

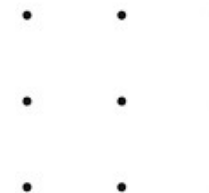

ÄRIREGISTRI AVAANDMED

Riigiabi ja vähese tähtsusega abi register (RAR)

Sign in to your account

Username and password

EESTI
STATISTIKA

Koos uute andmetega uued väljundid

Loomisel on ettevõtte kasvuhoonegaaside arvutamise tööriist
Metoodika võtab arvesse:

- Riiklikes inventuurides aluseks võetud lähenemist (näiteks Tier 1 või Tier 2 tase; heitekoefitsiendid, teisendusühikud jmt):
- Ettevõtte andmeid loomade, taimekasvatuse praktikate ja sõnnikukäitluse kohta

Eesmärk on saada võrreldavaid andmeid EL tasemel ettevõtte vaates

FSDN - Emission calculation - Results

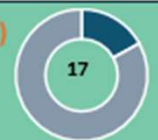
Total (kg CO₂ eq)
2809726

N₂O (kg CO₂ eq)
2331825

CH₄ (kg CO₂ eq)
4779012

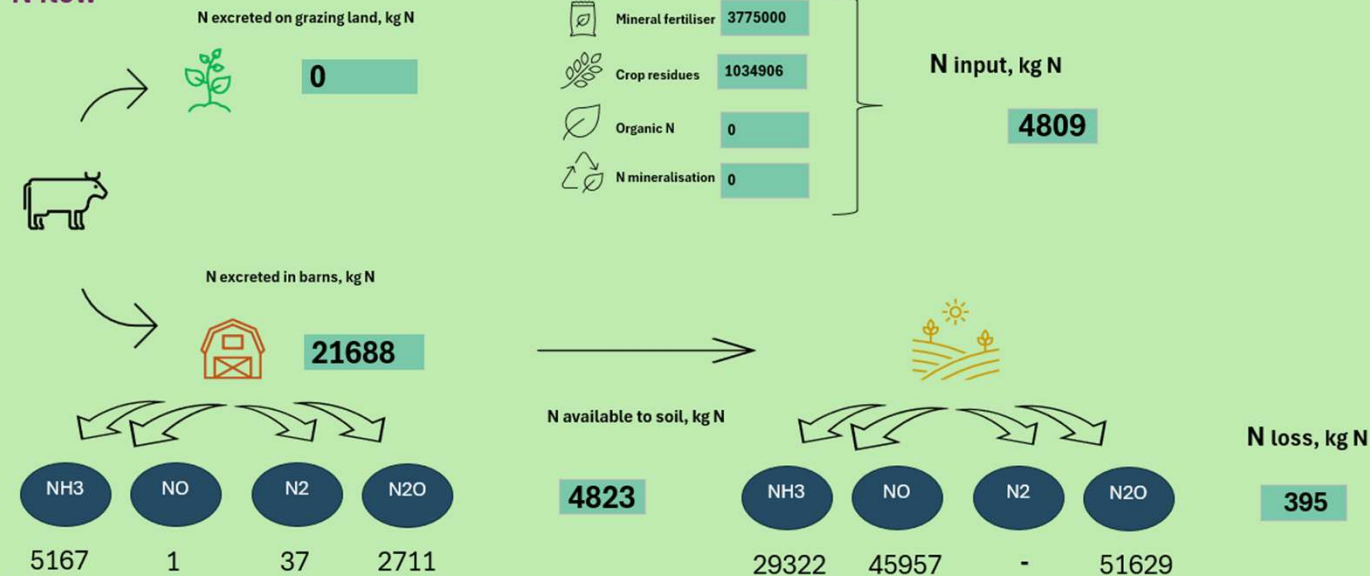

CO₂ (kg CO₂)
0

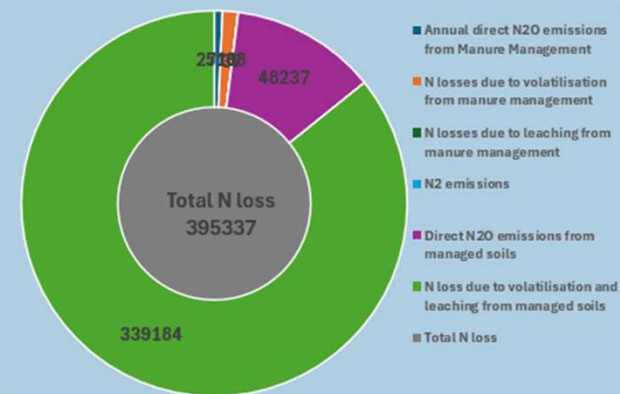

Näide tööriista väljundist

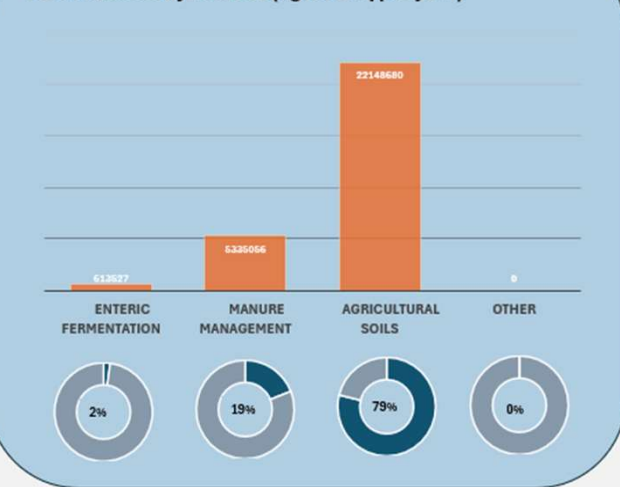
N flow

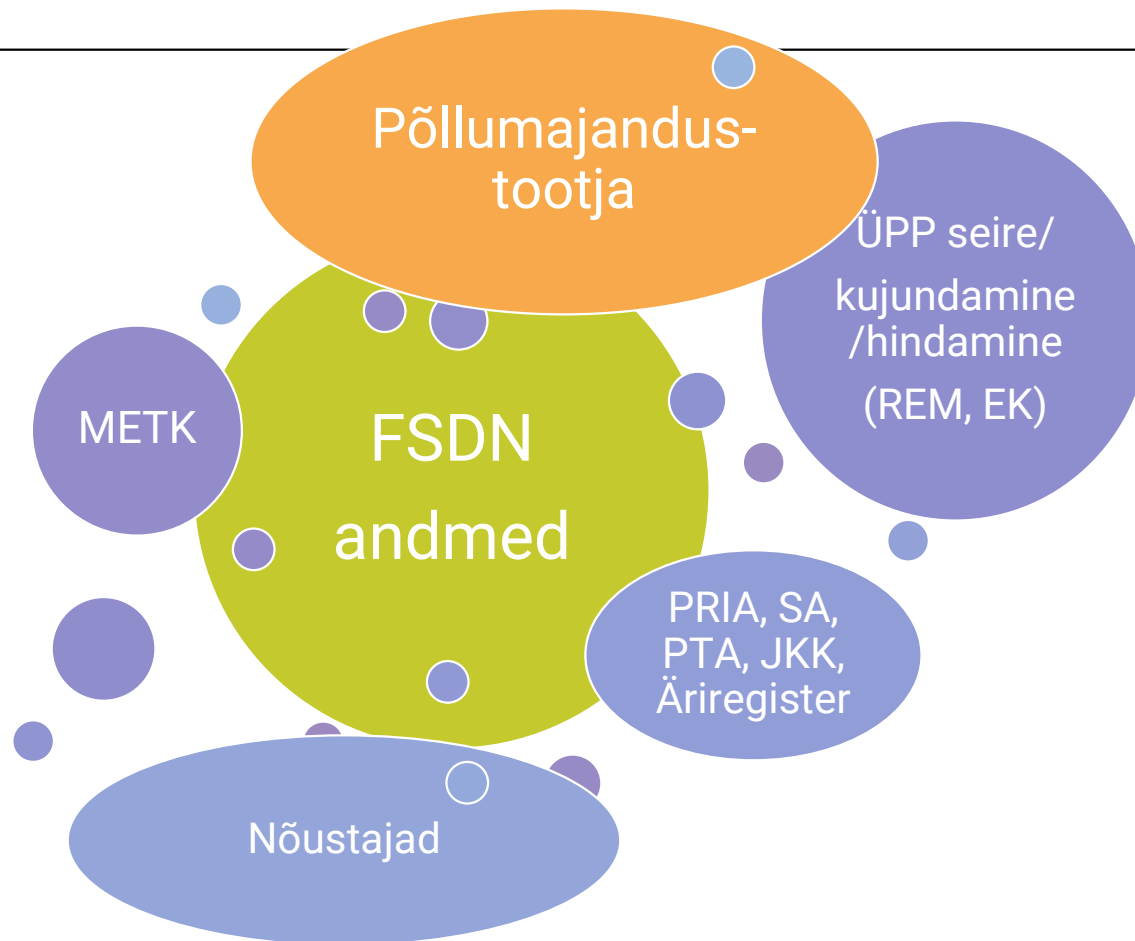
N loss (kg N)

GHG emission by sources (kg CO2 eq per year)

Maamajanduse andmeteenuse FSDN osateenus

Koguda andmeid, et pakkuda
teavet

METK

Maaelu
Teadmuskeskus

Aitäh kuulamast!

katre.kirt@metk.agri.ee

fadn@agri.metk.ee

